

Лизогуб А.О.
аспірант,
Одеський національний технологічний університет,
м. Одеса, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8124-6628>

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-475-0-14>

ІНВЕСТИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОФЕРМИ

Сучасне сільське господарство переживає період глибокої трансформації, де традиційні методи ведення господарства поступаються місцем інноваційним підходам, орієнтованим на екологічність та сталий розвиток. Створення сучасної екоферми є яскравим прикладом такої трансформації, що поєднує в собі економічну ефективність, екологічну відповідальність та соціальну значущість. Цей інноваційний напрямок агробізнесу потребує ретельного планування, значних інвестицій та впровадження передових технологій. Концепція сучасної екоферми базується на принципах органічного землеробства, замкнутого циклу виробництва та мінімального впливу на навколишнє середовище. Такий підхід вимагає особливої уваги до всіх аспектів організації господарства: від вибору земельної ділянки до налагодження систем збуту готової продукції. При цьому ключовим фактором успіху стає грамотне поєднання традиційних знань про ведення сільського господарства з сучасними технологічними рішеннями [1–2].

Початковий етап створення екоферми передбачає ретельний аналіз ринку та вибір спеціалізації. Важливо враховувати не лише поточний попит на органічну продукцію, але й прогнозувати його розвиток на найближчі 5–10 років. Світові тенденції демонструють стабільне зростання попиту на органічні продукти харчування, що створює сприятливі умови для розвитку екоферм. При цьому особливу увагу слід приділити вивченню локального ринку, оскільки саме він часто стає основним споживачем продукції на початковому етапі розвитку підприємства.

Інвестиційна складова створення екоферми включає декілька ключових напрямків. Перш за все, це придбання або довгострокова оренда земельної ділянки, яка повинна відповідати суворим вимогам

органічного виробництва. Земля має бути віддалена від промислових об'єктів та традиційних сільськогосподарських угідь, де використовуються пестициди та хімічні добрива. Важливо провести детальний аналіз ґрунту, який підтвердить його придатність для органічного землеробства [4].

Наступною значною статтею витрат є створення виробничої інфраструктури. Сучасна екоферма потребує будівництва приміщень для утримання тварин, складських приміщень для зберігання продукції, теплиць, систем зрошення та інших об'єктів. Особливу увагу слід приділити впровадженню енергоефективних технологій та використанню відновлюваних джерел енергії. Сонячні панелі, біогазові установки, системи збору дощової води стають невід'ємними елементами сучасної екоферми, дозволяючи знизити операційні витрати та підвищити екологічність виробництва [4]. Інноваційний аспект створення екоферми охоплює широкий спектр технологічних рішень. Сучасні системи моніторингу дозволяють здійснювати постійний контроль за станом ґрунту, рослин та тварин. Датчики вологості, температури, рівня рН ґрунту надають фермеру актуальну інформацію для прийняття управлінських рішень. Використання дронів для аерофотозйомки посівів допомагає вчасно виявляти проблемні ділянки та оптимізувати використання органічних добрив.

Особливе значення має впровадження автоматизованих систем управління виробничими процесами. Сучасні технології дозволяють автоматизувати полив рослин, годування тварин, підтримку мікроклімату в приміщеннях. Це не лише підвищує ефективність роботи ферми, але й знижує ризики, пов'язані з людським фактором. Важливим елементом автоматизації є також системи обліку та планування ресурсів, які допомагають оптимізувати витрати та підвищувати рентабельність виробництва [5]. Інноваційний підхід до організації екоферми передбачає також впровадження принципів циркулярної економіки. Відходи тваринництва переробляються на органічні добрива, використовуються для виробництва біогазу. Залишки рослинництва компостуються або використовуються як мульча. Такий підхід дозволяє мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище та створити практично безвідходне виробництво.

Важливим аспектом інноваційного розвитку екоферми є впровадження сучасних методів біозахисту рослин та тварин. Замість хімічних пестицидів використовуються біологічні методи боротьби зі шкідниками, включаючи використання корисних комах та мікроорганізмів.

У тваринництві особлива увага приділяється профілактиці захворювань через створення оптимальних умов утримання та використання натуральних кормів.

Інвестиції в людський капітал є не менш важливою складовою створення успішної екоферми. Робота на органічному господарстві вимагає специфічних знань та навичок, які суттєво відрізняються від традиційного сільського господарства. Необхідно забезпечити постійне навчання персоналу, організацію стажувань на успішних екофермах, участь у профільних семінарах та конференціях. Важливо створити команду однодумців, які поділяють цінності органічного виробництва та готові постійно вдосконалювати свої професійні навички. Маркетингова складова створення екоферми також потребує інноваційного підходу. Сучасні споживачі все більше цікавляться походженням продуктів харчування, умовами їх виробництва. Тому важливо забезпечити максимальну прозорість виробничих процесів, активно використовувати соціальні мережі для комунікації з споживачами. Організація екскурсій на ферму, проведення майстер-класів, створення власного бренду органічної продукції стають важливими елементами маркетингової стратегії.

Сертифікація органічного виробництва є обов'язковою умовою для виходу на ринок екопродукції. Цей процес вимагає значних інвестицій та часу, але є необхідним для підтвердження якості продукції та отримання довіри споживачів. Важливо вже на етапі планування врахувати всі вимоги органічної сертифікації та забезпечити їх виконання в процесі створення та роботи ферми. Фінансування створення екоферми може здійснюватися з різних джерел. Окрім власних коштів, можливе залучення банківських кредитів, грантів від міжнародних організацій, які підтримують розвиток органічного виробництва. Важливо ретельно опрацювати бізнес-план, який враховуватиме всі аспекти створення та розвитку ферми, включаючи можливі ризики та шляхи їх мінімізації. Одним з важливих аспектів інноваційного розвитку екоферми є створення доданої вартості через переробку продукції. Організація власної переробки дозволяє розширити асортимент продукції, збільшити маржинальність бізнесу та зменшити залежність від сезонних коливань цін на сировину. При цьому важливо зберегти органічність на всіх етапах переробки, використовуючи відповідні технології та обладнання.

Логістика також потребує інноваційного підходу. Органічна продукція має обмежений термін зберігання, тому важливо забезпечити швидку доставку до споживача при збереженні всіх якісних

характеристик. Створення власної системи доставки, використання спеціалізованого транспорту з холодильним обладнанням, налагодження партнерських відносин з логістичними компаніями стають важливими елементами успішної роботи екоферми. Співпраця з науковими установами та дослідними центрами дозволяє постійно вдосконалювати технології виробництва, впроваджувати нові сорти рослин та породи тварин, адаптовані до органічного виробництва. Важливо створити систему постійного моніторингу та аналізу результатів роботи ферми, що дозволить оперативно виявляти проблеми та знаходити шляхи їх вирішення.

Екологічна складова створення сучасної екоферми передбачає не лише відмову від використання хімічних засобів захисту рослин та синтетичних добрив. Важливим аспектом є збереження та відновлення біорізноманіття, створення природних екосистем на території ферми. Висадка захисних лісосмуг, створення водойм, збереження природних луків сприяють формуванню стійких агроекосистем та підвищують ефективність органічного виробництва. Соціальна відповідальність є невід'ємною складовою концепції сучасної екоферми. Створення нових робочих місць, забезпечення гідних умов праці, підтримка місцевих громад через реалізацію соціальних проектів сприяють формуванню позитивного іміджу підприємства та створюють основу для його сталого розвитку. Важливим аспектом є також створення системи управління якістю продукції. Впровадження сучасних методів контролю на всіх етапах виробництва, регулярне проведення лабораторних досліджень, документування всіх процесів дозволяють забезпечити стабільно високу якість продукції та відповідність її вимогам органічних стандартів.

Створення сучасної екоферми вимагає значних інвестицій та впровадження інноваційних рішень, але при грамотному підході та ефективному управлінні такий проект може стати не лише успішним бізнесом, але й важливим елементом сталого розвитку сільських територій. Постійний моніторинг ринку, впровадження нових технологій, підвищення кваліфікації персоналу та орієнтація на потреби споживачів дозволяють забезпечити довгострокову конкурентоспроможність підприємства. У перспективі розвитку екоферм важливу роль відіграватиме подальша діджиталізація виробничих процесів, впровадження технологій штучного інтелекту для оптимізації управлінських рішень, розвиток прямих каналів збуту через інтернет-платформи. Важливим напрямком стане також розвиток кооперації між екофермами для обміну досвідом, спільного використання техніки та

обладнання, формування більших партій продукції для виходу на нові ринки збуту. Таким чином, створення сучасної екоферми є комплексним проектом, який вимагає системного підходу до планування та реалізації. Успіх такого проекту залежить від правильного поєднання інвестиційних та інноваційних складових, створення ефективної системи управління та формування професійної команди. При цьому важливо зберігати баланс між економічною ефективністю, екологічною відповідальністю та соціальною значущістю проекту, що створює основу для його сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

Література:

1. Волощук В.Р., Волощук Ю.О., Іванишин О.В. Інвестування інноваційного розвитку підприємств. *Інноваційна економіка*. 2020. № 3–4. С. 156–162.
2. Грігерман Є. Інноваційно-інвестиційний розвиток: сутність та концептуальні підходи. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № (4). С. 54–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-7>
3. Данилишин Б. Структурні реформи, які здатні змінити Україну. *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/31/687649/#:~:text>
4. Данилишин Б. Як держава може підтримати бізнес в умовах війни. *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/20/684363/>
5. Жовнірчик Я. Аналіз та шляхи вдосконалення нормативно-правової бази для забезпечення розвитку інноваційної системи України. *Ефективна економіка*. 2012. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=934>